Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 17 июль 1974 йил, чоршанба ◆ № 166 (15.946). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВГА

«Запорожсталь» заводи икки ваннали мартен печи пўлат эритувчиларининг комсомол-ёшлар коллективи партиянинг тўққизинчи беш йиллик тўртинчи, белгиловчи йили планларини муддатидан аввал тугаллаш тўғрисидаги даъватига жавобан умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришди.

Азиз Леонид Ильич, 1974 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилганлигини ва комсомолга Владимир Ильич Ленин номи берилганлигининг эллик йиллиги кунида агрегатда пўлат эритиш соҳасида умумиттифоқ рекорди қўйилганлигини сизга хурсандчилик билан маълум қиламиз. Бир кеча-кундузда тезкор метод билан 23 марта пўлат эритилиб, жами вазни 5654 тонна бўлган пўлат олинди, шу жумладан суткалик пландан ташқари 2691 тонна пўлат эритилди. Печь тубининг ҳар квадрат метридан эритиб олинган пўлат 60,8 тоннага етди: агрегатнинг соатлик иш унуми 226,9 тоннага етказилиб, пўлатнинг сифати яхшиланди ҳамда материаллар ва энергетика ресурслари оз миқдорда сарфланди.

Рекордга эришишга мамлакатимиз қардош республикаларининг ёш металлурглари салмоқли ҳисса қўшдилар. Шу куни агрегатимизда Совет Иттифоқидаги кўпгина заводларнинг пўлат эритиш гвардияси вакиллари тезкор дўстлик эритмасини ўтказдилар. Шу сабабли биз ўз рекордимизни интернационал рекорд деб, эритилган пўлатни эса СССР халқлари бузилмас дўстлиги пўлати, деб атаймиз.

Азиз Леонид Ильич, сизни ишонтириб айтамизки, сизнинг комсомол XVII съездида сўзлаган нутқингизда айтилган даъватга жавобан, ишчилар синфининг ёш авлоди тўғрисида сизнинг оталарча қилаётган меҳрибонлигингизга жавобан биз социалистик мусобақа байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб бораверамиз, бутун куч ва билимимизни тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш ишига, КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга оширишга сарфлаймиз.

С. Оржоникидзе номидаги «Запорожсталь» заводи икки ваннали пўлат эритиш агрегати комсомол-ёшлар коллективининг топшириғига биноан — пўлат эритувчилар:

Украина ССРда хизмат кўрсатган металлург,
Е. ПРОСКУРИН,
фахрий металлурглар:
В. БОРЗУНОВ,
В. БЕДИК,
А. ФОМЕНКО,
ВЛКСМ XVII съезди делегати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, катта мастер,
Г. ПОМЕТУН.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

ЗАФАРЛАРИМИЗ—ЮБИЛЕЙГА

БИНОКОРЛИКДА ДОЛЗАРБ ОЙЛАР

Шаҳар жамоли очилди. Янги кварталлар қад кўтарди. Муҳташам посёлка барпо этилди. Улкан корхона бунёд этилди. Унинг ёнгинасида ишчилар шаҳарчаси вужудга келтирилди. Шинам уй-жой бинолари, ёп-ёруғ ва чароғон мактаблар ҳамда мактабгача ёшдаги болалар муассасалари — ана шуларнинг ҳаммаси касби бинокор бўлган, бунёдкор деб улуғланаётган қаҳрамон қурувчилар ва монтажчилар меҳнатининг самараларидир. Партия ва ҳукуматимиз қурилиш ишларини кенг кўламда олиб бориш, бинокорлик индустриясини ҳамма чоралар билан ривожлантириш, қурувчилар меҳнатини енгиллаштиришга ёрдам берадиган шарт-шароитларни вужудга келтириш учун тинмай ғамхўрлик қилмоқда.

Бинокорлар ва монтажчилар партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган катта ғамхўрликка жавобан қурилиш ишларини тезлаштириш, объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топшириш, маблағларни тежаб-тергаб сарфлаш, материалларни иқтисод қилиш, қурилиш таннархини арзонлаштириш ва тикланаётган иморатларнинг кўркам бўлишини таъминлаш учун мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар. Бинокорлар КПСС XXIV съезди ва партия Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қўйган вазифаларни муваффақиятли адо этиш учун қурилиш техникасидан самарали фойдаланиб. меҳнат унумдорлигини оширишга муваффақ бўлмоқдалар. Узбекистон ССР ва Узбекистон Компартияси 50 йиллиги шарафига ишга тушириладиган объектларни тезроқ қуриб тамомлаш учун кураш кун сайин авж оляпти. Республикамиз бинокорлари, монтажчилари, қурилиш материаллари саноатининг меҳнаткашлари иш суръатини жадаллаштириш, ўз кучлари ва моддий-техника ресурсларини дастлаб ишга тушириладиган объектларга сафарбар қилиш чора-тадбирларини кўрмоқдалар. Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили биринчи ярми мобайнида капитал маблағлар ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 12 процент кўп ўзлаштирилди ҳамда қурилиш-монтаж ишлари плани 8 процент ортиғи билан адо этилди.

Шу йилнинг биринчи ярмида бинокорлар ғайрат-шижоати билан бир қанча йирик объектлар ишга туширилди. Қатор корхоналарда янги қувватлар фойдаланишга топширилди. Уларнинг кўпчилиги ҳозир маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Денов ёғ-экстракция заводи, Сергелидаги қуёшдан ҳимоя қилувчи қурилмалар заводи, Қувасой шиша идишлар заводи, Қарши тегирмон комбинатининг омухта ем заводи, Қибрайдаги пиво-спиртсиз ичимликлар комбинати, Тошкент трактор заводи ва Андижон машинасозлик заводларида янги қувватлар барвақт фойдаланишга топширилди. 33 минг гектар янги ер ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалиги оборотига берилди. 12,5 минг оила роҳатланиб яшайдиган уй-жойлар, 7,1 минг ўринли мактаб, 3400 ўғил-қизга мўлжалланган мактабгача болалар муассасалари бинолари, анчагина маданий ва маиший муассасалар қурилди. Республикадаги деярли барча пудратчи қурилиш-монтаж министрликлари ҳамда идоралари ярим йиллик планни бажардилар.

Шу билан бирга, айрим бинокорлик ташкилотлари ажратилган капитал маблағлардан самарали фойдаланмаяптилар. Масалан, Жиззах паррандачилик комплекси қурилиши чўзилиб кетмоқда. Ҳар бири 4400 паррандага мўлжалланган 15 та участканинг эндигина 5 таси қуриб тамомланди. Улар ҳам ҳали жиҳозланиб бўлганича йўқ. «Мирзачулсовхозстрой» тресги паррандачилик комплекси қурилишида бурилиш ясаши керак. Андижон областининг Қўрғонтепа районлараро савдо базаси қурилиши бошланганига эса саккиз йил бўлди. Бу ерда қурилиш техникасидан самарасиз фойдаланилмоқда. Меҳнат интизоми бўш. 24-қурилиш трестига қарашли 67-механизациялашган колонна бошлиғи Юнусали Мирзакаримов ишчи кучларини бошқа объектларга сочиб юборишдан иборат ёмон практикага барҳам бермаётир.

Бинокор ва монтажчиларнинг нақд иши фойдаланишга топширилган янги объектлардир. Бироқ, баъзи бинокорлик ташкилотлари, ҳатто министрликлар бунга етарли баҳо бермаяптилар, бинокорлар меҳнатига улар ишга туширган иморатлар, шу иморатларнинг сифатига қараб баҳо бериш ўрнига ишчи кучлари ва маблағларни турли объектларга бўлиб юборишни афзал кўрмоқдалар. «Қурувчилар ишига баҳо бериш принципини ўзгартирувчи бир қанча қарорлар қабул қилинди, — деб таъкидлаган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXIV съездига Ҳисобот докладида, — энди ишнинг тугал натижалари, қувватларнинг ишга туширилиши, қурилишнинг у ёки бу оралиқ босқичлари битказилиши эмас, балки тўла ҳажмда битказилиши қурувчилар ишига баҳо беришда асос қилиб олинади». Партия ташкилотлари, совет органлари ва хўжалик раҳбарлари ҳар бир коллективда олинган мажбуриятларнинг белгиланган муддатларда бажарилишини таъминлаш, қурилиш сифатини яхшилаб бориш, бинокорлик машина ҳамда механизмлари қувватидан самарали фойдаланиш учун қурувчи ва монтажчилар масъулиятини ошириш тадбирларини кўришлари керак. Бу айниқса шу кунларда, қурилиш ишларини олиб боришга қулай бўлган ёз ойларида жуда муҳимдир.

Юбилей объектларининг вақтида фойдаланишга топширилишини таъминлаш учун қурувчилар, монтажчилар, лойиҳачиларнинг, таъминотчилар, пудратчилар ва буюртмачиларнинг ўзаро ҳамкор бўлиб меҳнат қилишлари талаб этилади. Утган ойларда ишга тушмай қолган қувватларни июль ойидаёқ фойдаланишга топшириш тадбирлари кўрилиши керак. Қурилиш ва монтаж ташкилотлари енгил, пахта тозалаш, озиқ-овқат, гўшт-сут саноатидаги корхоналар ва янги қувватларни қуришдаги қолоқликка тезроқ барҳам беришлари зарур. Тошкент шаҳридаги бинокорлик ташкилотлари юбилей шарафига ишга туширилиши лозим бўлган уй-жойларни, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш биноларини фойдаланишга топширишни жадаллаштириш тадбирларини кўришлари лозим.

Юбилейгача қолган ойлар бинокорларнинг долзарб меҳнат ойликларига айлантирилиши керак. Ёз ойларининг ғанимат кунларидан фойдаланиб, белгиловчи йил марраларини муваффақиятли эгаллаш тадбирларини кўриш, объектларда мусобақа қатнашчиларининг ижодий ташаббусини авж олдириш, ҳар бир объектни белгиланган муддатларда фойдаланишга топширишга эришиш қурувчи-монтажчиларнинг масъулиятли ва шарафли вазифаларидир.

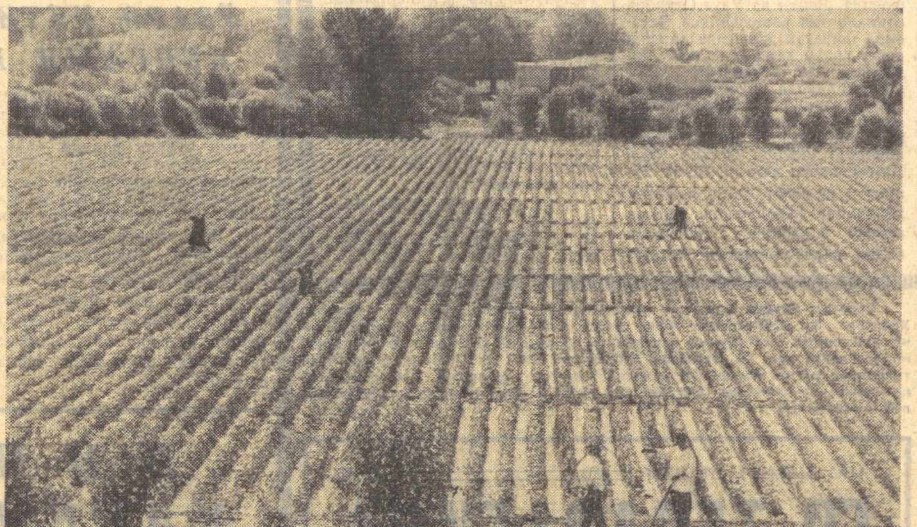

Хоразм область, Урганч районидаги Ленин номли колхоз аъзолари 1200 гектар пахта майдонида ҳосилдорликни 45 центнерга етказиш учун астойдил меҳнат қилишяпти. Сувчилар ғўзаларни оби ҳаётга қондирмоқдалар, механизаторлар эса сув танқис бўлган бу йилги шароитда етилган майдонларни пешма-пеш чуқур культивация қилиб, ерда кўпроқ нам сақлаб қолишга муваффақ бўлмоқдалар. Суратда: ғўза суғорилмоқда.

К. Отаев фотоси, (ТАСС).

ДЎСТЛАР МАСЛАҲАТИ— ОЛТИНДАН ҚИММАТ

Жиззах деҳқонларининг ўзаро текшириш бригадаси Тошкент областидаги колхоз ва совхозларнинг далаларида икки кун давомида текшириш ўтказди. Бригада пахта, сабзавот, дон ва бошқа экинлар етиштириш юзасидан беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили учун қабул қилинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини текширди.

Жиззах пахтакорларининг вакиллари Тошкент областидаги колхоз ва совхозларнинг меҳнатчилари «оқ олтин» дан мўл ҳосил тўплаш соҳасида астойдил иш олиб бораётганликларини таъкидлаб ўтдилар. Баҳор кеч келишига ва узоқ вақт мобайнида ёмғир ёғишига қарамай, кўпгина далаларда ғўзалар ўтган йилдагига нисбатан интенсив ривожланмоқда.

Шу билан бирга жиззахлик пахтакорлар ғўзаларни парвариш қилиш соҳасида бир қанча камчиликлар борлигини ҳам аниқладилар. 2- «Пискент» совхозида қарийб бир минг гектар майдондаги ғўзанинг авжи паст. Қўшни Тельман номли, «Ўзбекистон» колхозларида ғўзаларни тунда суғориш пайтида сувнинг исроф бўлишига йўл қўйилган.

Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь», Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхозларнинг ҳамда бир қанча бошқа хўжаликларнинг аксарият пахта далаларини бегона ўтлар босиб кетган. Шунга қарамай, ўтоқ ишида бутун техникадан фойдаланилмаяпти, культивациянинг сифати яхши эмас.

Меҳмонлар Оҳангарон, Юқори Чирчиқ ва Бўстонлиқ районларидаги хўжаликларда ғалла ўрим-йиғими чўзилиб кетганлигини кўрсатиб ўтдилар.

Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари ана шу ва бошқа камчиликлар тўғрисида Тошкент область партия комитетининг бюросида ахборот бердилар. Камчиликларни бартараф қилиш юзасидан тадбирлар белгиланди. (ЎзТАГ).

НУКУС, (**«Совет Ўзбекистони» мухбиридан**). Қорақалпоғистон Автоном республикасининг меҳнаткашлари юбилей- йилида она-Ватанга 340 минг тонна пахта, 137,9 минг тонна шоли ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш шарти билан қўшни Хоразм области дала меҳнаткашларини социалистик мусобақага чақирган эдилар. Яқинда меҳнаткашлар депутатлари Хоразм область Совети ижроия комитетининг раиси Р. Эшчонов бошчилигидаги ўзаро текшириш бригадаси аъзолари Автоном республика далаларида бўлиб, социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши билан танишдилар.

Мусобақадошлар шуни қувонч билан таъкидладиларки, Автоном республикада социалистик мусобақа шартлари яхши бажариляпти. Тўрткўл, Беруний, Амударё районларида пахтадан айниқса юқори ҳосил тўпланяпти. Бироқ бу йилги вазият ғўза парваришини пахта йиғим-терими бошлангунча давом эттиришни тақозо қилмоқда. Шундай экан, қорақалпоғистонлик пахтакорлар бутун куч ва техникани шу мақсад йўлига сафарбар этишлари, қолоқ участкаларнинг ғўзаларини табақалаб ўғитлашлари ва суғоришлари керак. Ҳар литр сувдан оқилона фойдаланиш шу куннинг муҳим вазифасидир.

Мусобақадош хоразмликларнинг текшириш якуни Қорақалпоғистон область партия комитетининг кенгайтирилган бюро мажлисида муҳокама қилинди ва ғўза парваришини янада кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгиланди. Бюро мажлисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов ва Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Камолов ўртоқлар нутқ сўзладилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

Мусобақадош Сурхондарё области пахтакорларининг вакиллари тўрт кун давомида Қашқадарё области пахта далаларида бўлиб, социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини кўздан кечирдилар.

Ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари Сурхондарё область ижроия комитетининг раиси А. Каримовнинг таъкидлашича, сув танқислиги ғоятда сезилиб турган бу йилда Қашқадарё области пахтакорлари зиммага олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш юзасидан жуда катта тадбирларни амалга оширяптилар.

Лекин Чироқчи, Қамаши ва Косон районларида ғўза парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйиляпти. Косон районидаги Ленин номли, Китоб районидаги «Шарқ юлдузи» колхозларида суғориш группа усулида олиб борилмаётир. Бу хўжаликларга ажратилаётган обҳаёт исроф қилиб юборилияпти. Ғузор ва Чироқчи районларида эса сув ва техникадан фойдаланиш хусусида хатоларга йўл қўйилмоқда. Дала меҳнаткашларига етарли шароит яратиб беоилмаётир. Сувдан фойдаланиш область бўйича ҳам талабга жавоб бермайди. Область хўжаликлари шу дамларда ҳар секундда 147,5 куб метр сув олиб турибдилар. Бунча миқдордаги сув билан 6-7 минг гектар майдондаги ғўзани мириқтириб суғориш мумкин. Лекин область бўйича ҳар куни 400 гектар кам миқдорда ғўзаларга сув таралияпти.

Мусобақадош Сурхондарё области пахтакорлари вакилларини Қашқадарё области далаларида бўлиб, мусобақа шартларининг текшириш якунига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Й. Р. Қурбонов қатнашди ва сўзга чиқди.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕЛЕГРАММАЛАР ЮБОРИШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Ироқ Араб социалистик Уйғониш партияси маҳаллий раҳбарлигининг бош секретари, Ироқ республикасининг президенти Аҳмад Ҳасан ал-Бакрга телеграмма йўллаб, мамлакатнинг миллий байрами — Ироқ республикаси тузилган кунга 16 йил тўлганлиги муносабати билан унга самимий қутловлар йўлладилар ва энг яхши тилаклар изҳор этдилар.

Айниқса 1968 йилги муҳим сиёсий ўзгаришлардан кейин Ироқ халқи миллий мустақилликни мустаҳкамлаш ва ўз ватанини прогрессив йўлдан ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятлар бизни астойдил қувонтиради, дейилади телеграммада. Ўзининг ленинча интернационалистик сиёсатига содиқ бўлган Совет Иттифоқи араб халқларининг империализмга, сионизмга ва реакцияга қарши, социал тараққиёт учун, Яқин Шарқда ҳақиқатан ҳам мустаҳкам ва одилона тинчлик ўрнатиш учун олиб бораётган курашини аввалгидек изчиллик билан қўллаб-қувватлайверади.

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин дўст ироқ халқига жамиятни революцион ўзгартириш, янги турмуш қуриш йўлида олға боришда янги муваффақиятлар тиладилар ҳамда эндиликда дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам пойдеворига қурилаётган дўстона совет —ироқ муносабатлари иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати йўлида бундан буён ҳам муттасил кенгайиб, ривожланиб бораверади, деб қатъий ишонч билдирдилар.

Аҳмад Ҳасан ал-Бакр жавоб телеграммасида қутловлар учун, шунингдек ироқ халқи ва унинг ҳукумати номига билдирилган эзгу ҳис-туйғулар учун чуқур миннатдорчилик изҳор қилди.

Совет Иттифоқи билан Ироқ ўртасидаги мавжуд дўстона муносабатлар ва ҳамкорлик муттасил ривожланиб бораётганлигини биз юксак қадрлаймиз, дейилади телеграммада. Бу муносабатлар халқларимизнинг манфаатлари ва бутун дунёда тинчлик манфаатлари йўлида мустаҳкамланиб, кенгая беради, деб ишонганлигимизни билдирамиз. Араб социалистик Уйғониш партиясининг маҳаллий раҳбарлиги ва Ироқ ҳукумати номидан дўст совет халқига тараққиёт ва равнақ тилаб энг яхши тилакларимизни йўллаймиз.

«САЛЮТ-3»: УЧИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Учишни бошқариш маркази. 15 июль. (ТАСС). Павел Попович билан Юрий Артюхин учувчи бошқарадиган «Салют-3» илмий станция ичида навбатдаги кун программаси устида иш олиб бориб, Ер сиртида характерли геологоморфологик пайдо бўлишларини кузатишни ва фотосуратга олишни давом эттирдилар.

Станция ичидан олинган маълумотларга ва телеметрик ахборот маълумотларига кўра, Попович билан Артюхин ўртоқлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

• • •

Учишни бошқариш маркази. 16 июль. (ТАСС). Учувчи бошқарадиган «Салют-3» илмий станцияси ичида ўн биринчи иш куни бугун Москва вақти билан соат 1 дан 40 минут ўтганда тугади. Космонавтлар Павел Попович билан Юрий Артюхин белгиланган программа асосида илмий ва техникавий экспериментлар ўтказдилар. Ер сиртида табиий пайдо бўлишларнинг айрим типларини спектрал фотосуратга олиш ишлари бажарилди. Олинган маълумотлар Ер сирти характерли типлари спектрларининг каталогини тузишда, табиий ресурсларни ўрганиш методларини янада такомиллаштиришда ва табиий муҳитнинг ҳолатига баҳо беришда фойдаланилади.

Оптик асбоб ёрдамида булутлар пайдо бўлишининг ҳолати ва ривожланишини кузатиш ўтказилди ҳамда булар фотосуратга олинди.

«Салют-3» станцияси экипажининг бугунги иш куни Москва вақти билан соат 9 дан 40 минут ўтганда бошланди. Космонавтларнинг маълумотлари ва телеметрик ахборот маълумотларига кўра учиш нормал ўтмоқда, Попович ва Артюхин ўртоқлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

А. Н. КОСИГИН ВДРНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИДАГИ ЭЛЧИСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

ВДРнинг СССРдаги элчиси Во Тхук Донг юртига жўнаб кетаётганлиги муносабати билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин уни 16 июлда Кремлда қабул қилди.

Совет—Вьетнам муносабатлари масалалари хусусида ва иккала томонни қизиқтирувчи баъзи бир халқаро масалалар ҳусусида самимий, дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

(ТАСС).

Шонли сана — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилган куннинг 50 йиллиги тобора яқинлашиб келмоқда. Қисқа тарихий вақт ичида республикамиз областлари шу жумладан, Самарқанд области меҳнаткашлари мисли кўрилмаган ғалабаларга эришдилар.

Кеча Тошкентда, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида Самарқанд областига бағишланган юбилей кўргазма очилди. Бу ерда область меҳнаткашларининг халқ хўжалиги, илм-фан ва маданият, қишлоқ хўжалиги соҳаларида эришган ютуқларини акс эттирувчи кўплаб экспонатлар қўйилган.

Штатсиз мухбиримиз В. Молгачев олган ушбу суратда Самарқанддаги вокзалолди майдонида доҳиймиз В. И. Ленинга ўрнатилган ҳайкални кўриб турибсиз.

ДЕПУТАТЛАР НАЗОРАТИ ОСТИДА

16 июль куни Тошкентда Узбекистон ССР Олий Совети соғлиқни сақлаш ва социал таъминот доимий комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Депутатлар Андижон область ижроия комитетининг Ўзбекистон ССРнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонуни қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги ҳисоботини тинглашди. Комиссия раиси Н. С. Петрова текшириш натижалари ҳақида ахборот берди.

Андижон область маҳаллий Советларига, соғлиқни сақлаш, коммунал хўжалик органларига ва бошқа ташкилотларга даволаш ҳамда профилактика ишини янада такомиллаштириш юзасидан тавсияномалар берилди.

(ЎзТАГ).

ЮКСАК МУКОФОТ

Совет — Вьетнам дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш соҳасида актив иш олиб борганлиги учун Вьетнам Демократик Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Во Тхук Донг СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланган эди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 15 июль куни Кремлда Совет давлатининг юксак мукофотини Во Тхук Донгга топширди.

Н. В. Подгорний элчини табриклаб, қуйидагиларни айтди: Сиз Вьетнам Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси сифатида ишлай бошлаган пайтдан буён ўтган давр ичида партияларимиз ва ҳукуматларимиз Совет Иттифоқи билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасидаги қардошларча муносабатларни ҳар томонлама ривожлантириш йўлидан олға қараб катта қадам қўйдилар. Ле Зуан ва Фам Ван Донг ўртоқлар бошчилигидаги Вьетнам Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг 1973 йил июль ойида СССРга қилган визити бу ишга катта ҳисса қўшди.

Ҳурматли Во Тхук Донг, давлатларимиз ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш соҳасидаги конкрет тадбирларни амалга оширишда сизнинг хизматингиз ҳам катта.

Сиз мамлакатимизда бўлган йилларда Вьетнам халқи империалистик агрессияга қарши, ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳам тарихий ғалабаларга эришди.

Н. В. Подгорний сўзини давом эттириб, бундай деди: Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисида Парижда тузилган битим узоқ давом этган бевосита қуролли аралашув даврига чек қўйди ва умуман бутун Вьетнам проблемасини сиёсий жиҳатдан ҳал этиш йўлини очиб берди. Эндиликда вазифа — бу битимни тўла-тўкис амалга оширишдан иборат. Бизнинг умумий фикримизча, бу битимнинг бир қанча муҳим моддалари, афсуски, ҳали қониқарсиз бажарилмоқда.

Н. В. Подгорний қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: ВДР элчисининг Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланиши унинг дипломатик ходим сифатидаги ва коммунист сифатидаги шахсий хизматлари тақдирланганлигини исбот этади ва шу билан бирга совет кишиларининг қаҳрамон вьетнам халқи билан мустаҳкам қардошларча дўстлик ва самимий ҳурмат туйғуларини яна бир марта ифода этади. Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи, деди Н. В. Подгорний, Вьетнам Демократик Республикасига социализм қурилишида, унинг мустаҳкам демократик тинчлик учун, Париж битимини оғишмай амалга ошириш учун олиб бораётган курашида бундан буён ҳам ёрдам ва мадад бераверади.

Н. В. Подгорний сўзининг охирида ўртоқ Во Тхук Донгни юксак мукофот билан табриклади, унга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва янги ишида катта муваффақиятлар тилади.

Н. В. Подгорний Во Тхук Донгга мурожаат қилиб, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг раҳбарларига қардошларча салом топширишни сўради.

Во Тхук Донг Вьетнам халқи ва унинг ватани шаънига, ҳар икки мамлакат ўртасида мустаҳкамланиб бораётган улуғ дўстлик ва бирдамлик алоқалари шаънига айтган самимий сўзлари учун ўртоқ Н. В. Подгорнийга чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилди.

Мен, деди элчи, Совет Иттифоқида, Ленин ва Улуғ Октябрь социалистик революцияси Ватанида ишлаган давримда қардош совет халқи халқ хўжалиги, маданият, фан, техниканинг ҳамма соҳаларида, шунингдек меҳнаткашларнинг фаровонлигини янада юксалтириш соҳасида эришган порлоқ муваффақиятларининг шоҳиди бўлдим. Мен Коммунистик партия, Совет ҳукумати ва совет халқи Вьетнам халқининг революцион ишига қандай қардошлик туйғулари билан қараётганлигига, қандай катта ва қимматли ёрдам ҳамда мадад бераётганлигига ҳам ишонч ҳосил қилдим. Элчи ана шу катта, қимматли ёрдам ва мадад учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Советига, Совет ҳукуматига ва бутун совет халқига самимий ташаккур айтди.

Во Тхук Донг вьетнам халқининг Вьетнам Демократик Республикасида экономика ва маданиятни тиклаш ҳамда ривожлантириш, социализм қуриш йўлида зўр ғайрат билан ишлаётганлиги ҳақида гапирди.

Во Тхук Донг сўзининг охирида ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг коммунизм қурилишида, Ер юзида тинчлик учун кураш ишида янгидан-янги муваффақиятларга эришувини тилади. У Вьетнам ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги улуғ дўстлик мустаҳкамлансин, деб хитоб қилди.

Мукофотни топшириш вақтида СССРдаги ВДР элчихонасининг маслаҳатчи элчиси Ву Тоан ва элчихонанинг бошқа дипломатик ходимлари элчига ҳамроҳ бўлдилар.

Совет томонидан СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари ҳозир бўлдилар.

* * *

Во Тхук Донг Совет Иттифоқидан жўнаб кетаётганлиги муносабати билан Н. В. Подгорний уни қабул қилди.

Икки ўртадаги бўлиб ўтган самимий, дўстона суҳбатда М. П. Георгадзе ва Н. П. Фирюбин қатнашдилар. (ТАСС).

Суратда: Бухоро трикотаж фабрикасининг илғор тўқувчиси Жамила Ҳабибова. Бу меҳнатсевар ишчи ўтган йили тўқувчилик маҳорати бўйича ўтказилган республика конкурсида қатнашиб, фахрли иккинчи ўринни эгаллаган эди. Ж. Ҳабибова Узбекистон ССР ва Узбекистон Компартиясининг олтин юбилейига муносиб армуғон ҳозирлаш мусобақасида қатнашиб, шу кунларда 1975 йилнинг октябрь ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

А. Тўраев фотоси.

ТАСС ИЛМИЙ ШАРҲИ

ЕР ТЕВАРАГИДА АЙЛАНИШЛАР

Бир-бирига маҳкам боғланган «Салют—Союз» космик кемалари соат поясларини тез-тез кесиб ўтиб Ер устида учмоқда. Планетамизнинг бир палласидан иккинчи палласига учиб ўтишга атиги 45 минут вақт кетади. Космик сайёҳлар ер теварагидан ҳар айланишда табиатнинг энг гўзал манзарасини завқ билан томоша қиладилар: космик тонг билан кун ботар навбатланиб туради.

«Салют-3» орбитал станцияси бир суткада ер теварагини 16 марта айланиб чиқади. Шундан фақат ўн айланишгина мамлакатимиз территорияси устига тўғри келади. Космик лаборатория 9 соат мобайнида Совет Иттифоқи устида пайдо бўлмасдан планетанинг бошқа қисмидаги қитъалар ва океанлар устидан айланади.

Координация-ҳисоб марказининг баллистиклар хонасида осиғлик дунё манзарасига кўз ташланса, «Салют-3»нинг, шунингдек ҳамма йўлдошлар ва кемалар орбитасининг проекцияси ярим халқалари баравар тўғри синусоида шаклида эканлиги яққол кўзга ташланади. Нега шундай?

«Салют-3» орбитасини ерга экваторнинг текислигига нисбатан 51,4 градус бурчак ҳосил қилиб кийгизилган улкан чамбарга таққослаш мумкин. Станция Ер курраси теварагидан бир ярим соатда бир марта айланиб чиқади. У навбатдаги айланишда яна экваторни кесиб ўтганида ер куррасининг мутлақо бошқа районлари устидан учади.

Учиш трассаси ҳар айланиш сари қуёшга ўхшаб шарқдан ғарбга 22,5 градус силжиб боради. Бу нарса қуйидаги сабабдан бўлади. Сунъий самовий жисм юлдузларга нисбатан қўзғалмас орбита бўйлаб айланади, Ер эса шу орбита ичида ғарбдан шарққа соатига 15 градус тезликда айланади ва шундай қилиб, «Салют-3»га ўзининг ёнини пешма-пеш кўрсатиб боради ва учиш трассасининг шарқдан-ғарбга тескари йўналишда силжиш иллюзияси вужудга келади.

Мамлакатимиз территориясида унинг ғарбий чегараларида Тинч океан соҳилларигача команда ўлчов комплексининг ердаги кузатув станциялари жойлашади. «Салют-3» ердаги кузатиш станцияларининг радио алоқа боғлаш мумкин бўлган зонасига кирганида параболик антенна — баркаш орбитал станция кетидан бурилиб уни кузатади ва бир станциядан иккинчи станцияга «қўлма-қўл» узатади. Ердаги кузатиш станцияларининг операторлари бепоён космосдаги Ер чиқарган аппаратлар билан бевосита «мулоқат» қилиб турувчи илғор отряддир. Айни кузатиш станциялари учишни бошқариш маркази билан «Салют-3» ўртасида боғловчи бўғин вазифасини ўтаб, самовий лабораторияни бошқаришга, космонавтлар билан алоқа боғлаб туришга имконият беради. Улар траекториявий ва телеметрик маълумотларни қабул қилади ва бошқариш маркази билан координация-ҳисоб марказига ўтказади.

Станциянинг радио орқали алоқа қилиш мумкин бўлган зоналари миқёсида «Салют-3» билан ультра қисқа тўлқинларда алоқа боғлаб турилади. Бундай тўлқинлар ер юзини қарийб айланиб ўтмайди ва бевосита кўриниш миқёсида тарқалади. Шунинг учун ультра қисқа тўлқинларнинг таъсир олислиги унча катта эмас. Масалан, «Салют-3» 260 километр баландликда ер орбитаси бўйлаб учади, ҳар бир станция уни кўпи билан етти минут «кўриб» тура олади, ердаги ҳамма станцияларнинг жами кўриб тура олиш вақти 25 минутдан ошмайди.

Ультра қисқа тўлқинларнинг ўзига хос хусусияти шуки, улар ионосфера орасидан бетўхтов ўтади ва планеталараро фазога ўтиб бадар кетади. Лекин ультра қисқа тўлқин радио қабул қилишга ҳалақит озлик хоссаси билан устун туради. Шунинг учун ҳам космонавтикада ультра қисқа тўлқиндаги алоқа ғоятда кенг тарқалганлиги тасодифий ҳол эмас.

Атлантика океанида Канада соҳиллари бўйлаб ва Кариб денгизида мамлакатимиз космик флотининг кемалари — «Космонавт Юрий Гагарин» ва «Космонавт Владимир Комаров» кемалари жойлашган. Булар сузувчи кузатув станцияларидир. Мана шу кемалар мамлакатимиз территорияси орқали ўтмайдиган айланишларда «Салют-3» станцияси билан учишни бошқариш маркази алоқа қилиб туришини таъминлайди. «Космонавт Юрий Гагарин» кемаси — денгиздаги космик марказдир. Зарурат туғилса шу марказ — «Салют-3»ни ўзи бошқаришга ўтавериши мумкин. «Салют-3» ердаги кузатиш станциялари ҳал этган ҳамма вазифаларни бажараверади.

Траекториявий ва телеметрик овоз маълумотлари «Салют-3» орбитал станцияси — кемалардан бири — «Молния» алоқа йўлдоши — учишни бошқариш маркази схемаси бўйича юбориб турилади. Шундай қилиб, сутка ичидаги ҳамма айланишларда орбитал станция ва унинг экипажи билан алоқа боғлаб турилади, марказдан туриб, бошқариш кечаю кундуз давом этади. Алоқа «Космос—Океан—Қуруқлик» радио кўприги орқали бекамикўст ишламоқда.

Инженер П. ПОГАДАЕВ, (ТАСС).

ТАСС БАЁНОТИ

Кипр халқи ўз ҳоҳиш-иродасини эркин билдириши натижасида президентлик лавозимига сайланган архиепископ Макариос бошчилигидаги Кипр республикасининг қонуний ҳукумати 15 июль куни эрталаб зўравонлик билан ағдариб ташланганлиги тўғрисида хабарлар олинди. Кипр пойтахти — Никозияда жанглар давом этмоқда, президент саройи ўққа тутилди. Президентнинг тақдири тўғрисида бир-бирига қарама-қарши маълумотлар келиб турибди.

Исёнга Кипрнинг миллий гвардиясида хизмат қилиб келган грек офицерлари бошчилик қилмоқдалар. Уларнинг ҳукуматга қарши фаолияти муносабати билан президент Макариос яқинда уларни чақириб олишни талаб қилган эди. Ҳамма нарса шундан дарак бериб турибдики, фитнанинг учи орол ташқарисига, Кипр республикасининг мустақиллиги ва суверенитетига қарши кўпдан бери режа тузиб юрган кучларга бориб тақалмоқда.

Айни шу кучлар мамлакатдаги ички реакцияни йўллаб ва ташкил этиб турган эдилар, ички реакциянинг қўпорувчилик фаолиятини, Кипрдаги вазиятни кескинлаштирган террорчилик ҳаракатларигача бўлган фаолиятни қўллаб-қўлтиқлаб келган эдилар.

Кипрда ташқи кучлар шу мамлакатнинг қонуний ҳукуматига қарши ташкил этган қуролли исённи совет кишилари кескин қораламоқдалар. Президент Макариоснинг ҳукумати халқнинг хоҳиш-иродасига таянувчи бирдан-бир ҳукуматдир. Совет кишилари Кипр учун машаққатли бўлган шу дамларда исёнчиларга зарба бераётган кучлар билан тўла-тўкис ҳамдамдирлар.

ТАСС қуйидагиларни билдиришга вакил қилинган: Кипрдаги ҳукуматга қарши исён учун бўлган масъулият Греция ҳарбийлари зиммасига тушади, бу исёнга Совет Иттифокида БМТ Уставини ва халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф қилган нормаларини қўпол равишда паймол этувчи ҳаракатлар, деб қаралмоқда. Бу ҳаракатлар халқаро миқёсда жиддий чигалликларни келтириб чиқариши мумкинлигини ҳам кўрмаслик мумкин эмас. Бу ердаги ҳамма воқеалар халқаро кескинликни юмшатиш, давлатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашнинг ҳозирги тенденциясига зид бўлиб тушмоқда.

Совет Иттифоқининг раҳбар доиралари Греция ҳукумати суверен давлат, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси бўлган Кипр республикасининг ички ишларига қўпол равишда аралашишга дарҳол чек қўяди, деб кутадилар. Бу аралашув давом эттирилган тақдирда, Греция ҳукумати бунинг оқибатлари учун ўз зиммасига жиддий масъулият олишини билдирган бўлур эди.

Хабардор совет доиралари шуни маълум қилдиларки, Совет ҳукумати Греция, Туркия ҳукуматларига, шунингдек, Совет Иттифоқи билан бир қаторда БМТ Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзолари бўлган АҚШ, Англия, ва Франция ҳукуматларига ҳам бу ҳақда тегишли равишда мурожаат қилмоқда.

ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

15 июль куни Тошкент шаҳар партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлди. Шаҳардаги саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг коллективлари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликлари тўғрисида шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудиннинг доклади муҳокама қилинди.

Йиғилишда беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили планларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани янада авж олдириш тадбирлари белгиланди.

(ЎзТАГ).

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

ПАРИЖ, 15 июль. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Министрлар Совети фан ва техника давлат комитетининг раиси В. А. Кириллин бошчилигидаги Совет ҳукумат делегацияси бугун Париждан Москвага жўнаб кетди. Делегация илмий-техникавий ва иқтисодий ҳамкорлик бўйича доимий совет—француз аралаш комиссиясининг 10-12 июль кунлари Парижда бўлиб ўтган IX сессиясида иштирок этган эди.

Париждаги Орли аэропортида делегацияни Франция ташқи савдо масалалари билан шуғулланувчи давлат секретари Н. Сегар ва Франциянинг бошқа расмий кишилари кузатиб қолдилар. Кузатиб қолувчилар орасида СССРнинг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко бор эди.

Шу куниёқ делегация Ватанига қайтиб келди.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ ИШ УСТИДА

СОФИЯ, 15 июль. (ТАСС). Софияда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг қора металлургия бўйича доимий комиссияси мажлиси бўлди. Мажлисда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг делегациялари ҳамда Югославия Социалистик Федератив Республикасининг делегацияси, шунингдек «Интерметалл» қора металлургия соҳасида социалистик мамлакатлар ҳамкорлиги ташкилоти бюросининг вакиллари қатнашишди.

Мажлис иштирокчилари хом ашё базасини ривожлантириш ва қора металлургия маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш масалаларини муҳокама қилдилар. Маҳсулотнинг айрим турларини ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш ишининг аҳволи, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан Югославия Социалистик Федератив Республикасининг қора металлургия бўйича илмий-техникавий ахборот соҳасидаги ҳамкорлиги масалалари қараб чиқилди.

КИПРДА ҲАРБИЙ ИСЁН

НЬЮ-ЙОРК, 15 июль. (ТАСС). Америка информация агентликларининг хабарларига кўра, Кипрда грек офицерлари қўмондонлигидаги миллий гвардиячи қисмлар бугун саҳар пайтида республиканинг қонунга мувофиқ сайлаб қўйилган президенти архиепископ Макариосга қарши исён кўтарганлар. Никозиядаги президент саройи ёнида ва пойтахтнинг бошқа районларида шиддатли отишма бошланган.

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабар беришича, президент Макариос ўлдирилган, аммо Кипрдаги турк радиостанциясининг хабарида айтилишича, архиепископ Макариос тирик қолган ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинлари турган жойда паноҳ топган. Президент саройи соқчилари саройни тўплардан ўққа тутаётган миллий гвардия танк бўлинмаларига қаттиқ қаршилик кўрсатмоқдалар. Радиостанциянинг хабарида айтилишича, президент Макариос Бирлашган Миллатлар Ташкилотига мурожаат қилиб, дарҳол аралашишни илтимос қилган ва «садоқатли кипрликларнинг ҳаммасини ажнабийларнинг ватанга қарши агрессиясига чек қўйиш учун кураш олиб бориш»га даъват этган.

Никозия, Фамагуста ва Пафосда исёнчилар билан ҳукуматга содиқ бўлган ярим ҳарбий қисмлар ўртасида жанглар давом этмоқда. Миллий гвардия марказий радиостанцияни, аэропортни ва ҳукумат муассасаларини қуршаб олди. Ҳарбийлар тарқатган ахборотда миллий гвардиянинг ҳаракатларига қаршилик кўрсатадиган ҳар бир кимса «дарҳол отиб ташланади» деб таҳдид қилинади.

Кипрнинг бошқа мамлакатлар билан телеграф ва телефон алоқаси тамомила узиб қўйилган.

Ана шу воқеалардан бир кун олдин архиепископ Макариос Греция ҳукуматидан миллий гвардияда командирлик лавозимларини эгаллаган 650 грек офицерини дарҳол чақириб олишни талаб этди. У ана шу командирларни Кипрдаги қўпорувчилик ишларида бевосита қатнашиш ва реакцион давлат тўнтаришини тайёрлашда айблади.

АФИНА, 15 июль. (ТАСС). Афина ҳукумати Кипрда рўй бераётган воқеалар тўғрисида лом-мим демаётир. Миллий мудофаа штабида Греция президенти генерал Ф. Гизикис раислигида икки кундан буён кенгаш давом этмоқда. Бу кенгашда бош министр А. Андруцопулос, мудофаа министри Э. Лацудис, қуролли кучлар қўмондони генерал Бонанос, шунингдек Грециянинг жума куни Афинага келган Кипрдаги элчиси Е. Лагакос ва Кипр миллий гвардияси штабининг бошлиғи грек генерали Денисис қатнашмоқда.

Матбуот хабарларига қараганда, Греция президенти Макариоснинг грек офицерларини оролдан чақириб олиш тўғрисидаги талабини «мақбул эмас» деб ҳисоблаб, рад этди.

АНҚАРА, 15 июль. (ТАСС). Кипрдаги воқеалар муносабати билан бугун бу ерда Туркия ҳукуматининг фавқулодда мажлиси бўлди. Бу мажлисда олий ҳарбий қўмондонлик вакиллари қатнашди.

Миллий мудофаа министри Х. Э. Ишик оролдаги ҳарбий тўнтариш муносабати билан Туркия Кипр статусининг ҳар қандай тарзда ўзгартирилишига йўл қўймайди ва рўй берган воқеа олдида томошабин бўлиб қолмайди, деди.

ВАШИНГТОН, 15 июль. (ТАСС). Бу ерда Туркия ҳарбий доираларидан олинган маълумотларга асосланиб хабар беришларича, Туркиянинг қуролли кучлари жангга шай қилиб қўйилган.

БУДАПЕШТ, 15 июль. (ТАСС). Будапешт радиоси Кипр доираларидан олинган маълумотларга асосланиб қуйидагиларни билдирди: Кипр республикаси президенти архиепископ Макариоснинг ҳалок бўлганлиги тўғрисидаги хабарлар тасдиқланмаётир.

Президентни қўллаб-қувватлаётган кишилар исёнчиларга қарши курашни давом эттирмоқдалар.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

Атом энергетикаси учун кадрлар

БУДАПЕШТ. Венгриядаги унчалик катта бўлмаган Пакш қишлоғининг номи келажак энергетикаси рамзи бўлиб қолди. Бу ерда, Дунай дарёси соҳилида, Будапештдан сал кам 100 километр нарида Венгрияда биринчи атом электр станцияси қурилмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ бўлажак атом электр станциясининг коммуникациялари кўзга ташланиб қолди: уй-жой бинолари, бир қанча ёрдамчи объектлар қурилди.

Ҳозирча Пакшдаги катта қурилиш майдончасида бульдозерлар ва экскаваторлар тупроқ қазимоқда, самосваллар жадал ишламоқда. Будапештдан Воронежга Венгрия мутахассисларининг биринчи группаси жўнаб кетди. Улар Воронеж атом электр станциясида стажировкадан ўтадилар.

Август ва сентябрь ойида Совет Иттифоқи, ГДР ва Чехословакияга Венгрия мутахассисларининг янги группаси ўқув командировкасига жўнаб кетишади. Улар кейинчалик Пакш атом электр станциясида ишлашади.

Пакшдаги атом электр станцияси Совет—Венгрия ҳамкорлигининг ёрқин мисолидир.

Юк ташиш ҳажми ошмоқда

ПРАГА. Чехословакия кемалари шу йилнинг биринчи ярмида ЧССРни Польша, ГДР ва Европадаги бошқа мамлакатлар билан боғловчи Лабско-Одер ҳавзаси дарёлари бўйлаб 1 миллион 270 минг тонна юк ташидилар. Бу ҳавзанинг бутун тарихида кема қатнови бошлангандан бери ташилган рекорд миқдордаги юкдир.

Лабско-Одер кемачилигининг дарёчилари бу йил умуман планни бирмунча ошириб бажариб, 3 миллион тоннадан ортиқ юк ташийдилар. Улар беш йиллик планни муваффақиятли бажаришга зарбдор меҳнатлари билан ҳисса қўшмоқдалар. Дарёчилар беш йиллик планни 1975 йилнинг 15 декабригача бажаришга сўз берганлар.

Лабско-Одер кемачилиги ходимлари олдида келаси беш йилликда масъулиятли вазифалар турибди. Улар 1980 йилга бориб ҳавза дарёларида юк ташиш ҳажмини икки баравардан зиёд оширишлари лозим.

Заводнинг байрами

ГАВАНА. Куба меҳнаткашлари Куба—Совет дўстлиги номидаги авторемонт заводи ишга туширилган куннинг 10 йиллигини тантанали нишонладилар. Корхонанинг мингдан ортиқ ишчи ва хизматчилари заводнинг катта залига тўпланишди.

Йиғилишда нутқ сўзлаган завод касаба союз ташкилотининг раҳбари Карлос Фалькон корхонанинг Куба—Совет дўстлиги номи билан аталишида Куба ишчиларининг Совет Иттифоқидаги қардошлари билан биргаликда қилаётган фидокорона меҳнати ўз ифодасини топган, деб таъкидлади.

Авторемонт заводи коллективининг байрами мустаҳкам ва бузилмас Куба—Совет дўстлигининг ёрқин намойишига айланди.

(ТАСС).

ПЕКИННИНГ АВАНТЮРИСТИК ЙЎЛИ

ЛАГОС. (ТАСС). Нигериянинг «Дейли экспресс» газетаси шарҳловчи Инус Адеойенинг мақоласини босиб чиқарди. Бу мақолада Пекин раҳбарларининг халқаро кескинликни юмшатиш жараёнига ҳалақит беришга қаратилган авантюристик йўли фош қилинади.

Автор қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: СССР билан АҚШ ўртасида узоқ муддатга мўлжалланган битимларнинг имзоланганлиги кейинги вақтларда рўй берган энг муҳим воқеаларнинг биридир. Бу битимлар барча давлатлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатилишига шубҳасиз ёрдам беради ва ялпи тинчликка таҳдид қиладиган халқаро можароларнинг пайдо бўлиш имкониятларини анча чеклаб қўяди.

Аммо, деб ёзади автор, халқаро кескинликнинг юмшатилишини мустаҳкамлаш мақсадида шундай тадбирлар кўрилаётган бир пайтда жаҳонда кескинликни сақлаб қолиш ва ер юзида тинчликка хавф туғдириш учун ҳар қандай баҳонадан ҳануз фойдаланишга уринаётган кучлар ҳам бор.

«Дейли экспресс» газетасининг шарҳловчиси таъкидлаб ўтганидек, Хитой маъмурларининг иғвогарлик мақсадида қилган ҳаракатлари ана шундай сиёсатни яққол кўрсатиб берувчи мисол бўла олади. Хитой маъмурлари шу йил март ойида ХХР территориясида, совет чегарасидан яқин жойда қўнишга мажбур бўлган вертолёт экипажини Совет томонига қайтариб беришдан бош тортмоқдалар. Хитой маъмурлари бундай ҳолларда қабул қилинган практикага хилоф суратда вертолёт экипажини тезроқ ватанига қайтариб юбориш чораларини кўрмай, ҳатто ана шу можародан Советларга қарши туҳмат кампаниясини авж олдириш учун фойдаландилар.

Фактлар, деб ёзади автор, совет вертолётининг экипажи одамнинг жонини сақлаб қолишдан иборат олижаноб мақсадни кўзлаб оғир об-ҳаво шароитида парвоз қилганлигини ва вертолётнинг бортида ҳеч қандай разведка аппарати бўлмаганлигини яққол исбот этади. Шу тариқа, деб таъкидлайди автор, Пекин маъмурлари томонидан вертолёт экипажига қўйилган айблар тамомила асоссиз бўлиб, Хитойда антисовет васвасани авж олдириш ва халқаро кескинликни юмшатиш жараёнига ҳалақит бериш йўлида қилинган навбатдаги уринишдан бошқа бир нарса эмас.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон компартияси 50 йил

ЎЗБЕКИСТОН ИНДУСТРИЯСИ

Буюк Советлар Иттифоқининг барча қардош республикаларини индустриялаштириш, уларнинг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантириш социалистик ва коммунистик қурилишнинг ҳамма босқичларида шонли Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукуматининг иқтисодий сиёсатида доим биринчи ўринда бўлиб келди, ҳозир ҳам биринчи ўринда. Ушбу саҳифа Ўзбекистон саноатининг ярим асрлик тараққиёт йўли ва унинг истиқболига бағишланади.

Собиқ миллий чекка ўлкалар, жумладан Ўзбекистон қиёфасини тубдан ўзгартириб юборган бу доно сиёсатнинг моҳиятини тўла тушуниб етиш учун бу ўлкаларнинг Улуғ Октябрдан олдинги иқтисодий ҳаётига бир назар ташламоқ жоиздир.

МИЛЛИЙ чекка ўлкаларнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илгариги экономикаси жуда қолоқлиги, ишлаб чиқарувчи кучларнинг даражаси пастлиги билан характерланади. Бунга революциядан илгариги Ўзбекистон яққол мисол бўла олади. Маълумки, революциядан олдинги Ўзбекистон территориясида ижтимоий ишлаб чиқариш феодализм даврига хос бўлган деҳқончилик ка асосланган эди. Қишлоқ хўжалиги ва кустар-ҳунармандчилик ишлаб чиқариши ижтимоий маҳсулотнинг 90 процентини ишлаб чиқарар ва тамомила қўл меҳнатига асосланганди. Туркистон жуда катта энергетика ва меҳнат ресурсларига эга бўлишига қарамай, ўлкада истеъмол молларини саноат йўли билан ишлаб чиқариш, меҳнат қуроллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилмаган эди. Саноат ишлаб чиқариши структураси ўлканинг иқтисодий жиҳатдан жуда ҳам қолоқлигидан дарак берар эди.

Бутун саноат маҳсулотининг 80 процентдан кўпи қишлоқ хўжалиги хомашёсини дастлабки қайта ишлашга тўғри келарди. Бунға пахта тозалаш ва пахта ёғи тармоғи яққол мисол бўла олади. Оғир саноат эса атиги 2 процентни ташкил этарди. 1913 йилда йирик саноат 425 майда корхоналардан иборат бўлиб, улардан 60 проценти енгил саноатдан иборат эди. Бундай мисолларни жуда кўп келтириш мумкин. Шундай қилиб, чор ҳукумати Туркистонда ҳукмронлиқ қилган 50 йил ичида тайёр буюмлар ишлаб чиқарувчи бирорта ҳам саноат корхонаси қурган эмас, ишлаб чиқарувчи кучларнинг ривожланишига имкон берган эмас. Бу эса чоризм даврида меҳнаткаш халқнинг аянчли аҳвол кечиришига муҳим сабаблардан бири бўлди.

УЛУҒ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси туфайли ўлкада янги социал ва иқтисодий муносабатлар қарор топиб, бу ҳол илгариги ишлаб чиқарувчи кучлар ривожланишининг қолоқ даражасига тамомила зид келди. Бинобарин, янги шароитда илгари қолоқ чекка ўлкалар ҳисобланган районларда иқтисодий қолоқликни тугатиш асосий масала бўлиб қолди. Бу қолоқлик экономикадаги кўп укладлиликни тугатиш ҳамда саноатда социалистик секторни барпо этиш йўли билан тугатилди. Иқтисодий қолоқликни тугатиш борасида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати улуғ Ленин кўрсатмалари ва таълимотига асосланиб, яна қуйидаги тадбирларни амалга оширди: марказий районларнинг саноат корхоналари қайта жойлаштирилди, йирик саноатни тиклаш ва юксалтириш учун умумфедерал ресурслар қайта тақсимланди, бутун халқ хўжалиги социалистик индустриялаштирилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бошқа қардош республикалар сингари Совет Ўзбекистони саноатини ҳам ривожлантиришда 1921 йилнинг март ойида бўлиб ўтган РКП(б) X съездининг қарорлари ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Мазкур съезд қарорида бундай деб кўрсатилди:

«пролетар революциясининг энг биринчи вазифаси ижтимоий ва хўжалик ҳаётининг ҳамма соҳаларида миллий тенгсизликнинг барча қолдиқларини мунтазам суратда йўқота боришдан ва даставвал, фабрикаларни хомашё манбалари яқинига кўчириш йўли билан чекка ўлкаларда планли равишда саноат ярата боришдан иборатдир (Туркистон, Бошқирдистон, Қирғизистон, Кавказда — тўқимачилик саноати, жун, кўн-тери саноати ва бошқалар).

Шундай қилиб, В. И. Ленин томонидан илгари сурилган ва РКП(б)нинг X съезди қабул қилган программа ёш Совет давлатининг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантириш программаси бўлиб қолди.

Съезд қарорларига мувофиқ, Туркистон АССР, Бухоро ХСР ва Туркманистондаги саноат корхоналарини қайта жойлаштириш ишлари кенг йўлга қўйилди. 1922 йилда Тошкентда қоғоз, гугурт, тикув фабрикалари, шунингдек, целлюлоза ва сода заводлари; Самарқандда — графит, қалам ва тикув корхоналари қайта жойлаштирилди. Фарғонада 1921 йилда Ржевдан кўчириб келтирилган корхона базасида пиллакашлик фабрикаси бунёд этилди. Бухорога тўқимачилик асбоб-ускуналари, қоғоз фабрикаси, тери ва совун заводлари кўчириб келтирилди.

1922 йилда Москва областидаги «Заря Востока» ва «Красний Восток» деган йирик ип-газлама фабрикалари Туркистон АССР ва Бухоро Халқ Совет Республикаси ихтиёрига топширилди. Бу фабрикаларда миллий гул босилган газламалар ишлаб чиқарилди, шунингдек маҳаллий миллат кишилари орасидан ишчи кадрлар тайёрланди.

Ўз навбатида Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам мамлакатнинг пахта, пилла, қоракўл ва шу сингари бошқа муҳим хомашёларга бўлган ва муттасил ўсиб бораётган эҳтиёжларини узлуксиз қондириш учун астойдил меҳнат қилдилар. СССР барпо этилган дастлабки йиллардаёқ ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик ленинча принциплари ўз самараларини бера бошлади. Айни вақтда шуни ҳам қайд қилиш керакки, кўп миллатли Совет давлатининг барпо этилиши, СССРдаги барча миллатлар ва элатларнинг қардошларча ҳамкорлиги қарор топганлиги социализмнинг энг муҳим ғалабаларидан бири бўлди. Бу ғалабага планли экономика туфайли эришилганлиги ва бу хол қонуният эканлигини характерлаб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бундай деди:

«СССРнинг ташкил этилиши миллий чекка ўлкаларни ривожлантиришда янги босқични бошлаб берди. Уларга берилаётган ёрдам умумиттифоқ хўжалик сиёсатининг изчил ва ҳар томонлама синалган йўли формасини касб этди».

Шу принципга мувофиқ Ўзбекистон ҳамда Ўрта Осиёдаги бошқа қардош республикалар умумдавлат ресурсларининг қайта тақсимланиши туфайли ишлаб чиқарувчи кучларни жадал ривожлантириш учун етарли моддий-молиявий ресурслар олдилар. Бу ҳол янги саноат корхоналарининг барпо этилишига катта ёрдам берди. 1918 йилда сода заводи, 1920 йилда ойна заводи қурилиши бошланди. 1919 йилда В. И. Ленин номли металлни қайта ишловчи завод, транспорт-механика, қуюв-механика заводлари қурилди. Эски заводларни реконструкция қилиш асосида Ўзбекистоннинг кўпгина шаҳарларида йирик саноат корхоналари барпо этилди.

Шундан кейинги янги саноат тараққиёти электроэнергетикани ривожлантиришни тақозо этди. 1923 йилдаёқ Фарғона электростанцияси ишга туширилди. Ўша йилнинг ўзида ГОЭЛРО планига мувофиқ Тошкент яқинида Бўзсув гидроэлектростанцияси қурилиши бошланиб, 1926 йилда фойдаланишга топширилди. Шундан бироз кейин Қувасой ГРЭСи қурилиши бошлаб юборилди.

Саноатни юксак суръатлар билан ривожлантириш учун жуда катта маблағлар сарфланди, республика саноатининг асосий фондлари муттасил ошириб борилди. Чунончи, Совет Иттифоқи саноатида капитал маблағлар ҳажми биринчи беш йилликда 2,7 баравар кўпайган бўлса, Ўзбекистон бўйича 3,3 баравар ўсди. Бунга умумдавлат ресурслари ҳисобига эришилди.

Ўрта Осиё республикаларида, жумладан Ўзбекистонда индустриялашнинг ўзига хос хусусияти шундаки, бу республикаларда саноат структураси объектив табиий-иқтисодий шароитларга мувофиқ ҳамда мазкур республикаларнинг умумиттифоқ меҳнат тақсимотидаги ролига қараб шаклланди ва белгиланди. Бу эса, ҳам шу республикалар, ҳам бутун мамлакат манфаатларига мос бўлди.

Ўзбекистонда индустриялашнинг илк даврида ўзаро боғлиқ бўлган тармоқлар комплексини яратиш назарда тутилди. Ўша вақт шароити тақозоси билан енгил ва озиқ-овқат саноати тармоқларини, сўнгра эса оғир саноатнинг баъзи тармоқларини, ёқилғи-иқтисодий, қишлоқ хўжалик машинасозлиги, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш биринчи планга қўйилди. Бинобарин, Ўзбекистон саноат ишлаб чиқаришининг янги индустриал структурасини шакллантиришнинг ўзига хос хусусиятлари шундан иборатки, биринчи навбатда оғир индустриянинг пахта комплекси тармоқларини ривожлантириш суръатларини тезлатадиган тармоқлари ривожлантирилди. Республиканинг бошқа саноат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи кооперация тариқасида мамлакатнинг бошқа районлари томонидан таъминланди.

> **Ўзбекистон саноати таниб бўлмас даражада ўзгарди. Ўтмишда майда, ярим кустар корхоналардан иборат бўлган, ғоят кўпчилиги қишлоқ хўжалиги хом ашёсини дастлабки қайта ишлайдиган майда корхоналардан иборат бу саноат халқ хўжалигининг энг замонавий ускуналари билан қуролланган ва энг янги прогрессив ишлаб чиқариш технологияси асосида ишлаётган йирик тармоғига айланди.**
>
> (Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллиги тўғрисида»ги қароридан).

Буларнинг ҳаммаси урушдан олдинги беш йилликлар давомида саноатнинг тармоқ структурасини тубдан ўзгартирди. Шуни таъкидлаш керакки, урушдан олдинги беш йилликлар мобайнида қишлоқ хўжалиги хомашёсини дастлабки қайта ишлаш тармоқларининг салмоғи интенсив равишда камайиб борди ва оғир саноат, тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган саноат тармоғи эса кўпайиб борди.

Ўзбекистонни мамлакатимизнинг энг муҳим саноат арсеналларидан бирига айлантириш юзасидан қилинган жуда катта ишларни шу мақсадлар учун ажратилган капитал маблағлар ҳажмидан яққол кўриш мумкин. Масалан, урушдан олдинги йилларда Ўзбекистон халқ хўжалигини ривожлантириш учун (колхозларнинг маблағларини эътиборга олмаганда) 943 миллион сўм, шундан саноатга мазкур маблағларнинг 30 проценти ажратилди. Бу эса илғор техника билан қуролланган йирик корхоналар қуриб ишга туширилишини таъминлади. Шунинг натижасида биринчи беш йилликда 192 янги корхона, иккинчи беш йилликда 189, учинчи беш йилликда 134 корхона ишга туширилди.

Саноатнинг юксак суръатлар билан ва кенг миқёсда ривожланиши ишчилар синфи сафининг ўсишига олиб келди. 1940 йилда саноатда банд бўлган ишчилар миқдори 1929 йилдаги 28 мингга нисбатан 182 мингга етиб, қарийб 7 баравар ўсди.

Асосий ишлаб чиқариш фондлари ва саноат ишлаб чиқаришида банд бўлган ишчилар миқдорининг ўсиши туфайли саноатнинг ҳамма тармоқларини юксак суръатлар билан ривожлантиришга эришилди. Ялпи саноат маҳсулоти 1940 йилга келиб 1924 йилга нисбатан 12 баравар ўсди. Мавжуд тармоқларнинг юксак суръатлар билан ўсиши билан бирга, янги-янги тармоқлар бунёд этилиб, республиканинг саноат потенциали даражасини тағин ҳам оширди. Бунга машинасозлик ва металлни қайта ишловчи, химия саноати мисол бўла олади. Улар 1940 йилда республика саноати бутун маҳсулотининг 10 процентидан кўпини етказиб берди.

Ўзбекистон индустрия тараққиётининг бу мисоллари шундан дарак берадики, КПССнинг доно ленинча миллий сиёсати бутун мамлакатимизда бўлганидек, Ўзбекистонда ҳам Ильичга хос изчиллик ва донолик билан амалга оширилганлиги туфайли республикамизда муҳим социал иқтисодий вазифа тарихан қисқа вақт ичида муваффақиятли ҳал қилинди — кўп тармоқли социалистик индустрия барпо этилди, миллий ишчи кадрлар шаклланди, энг муҳими халқнинг иқтисодий фаровонлиги ошди, Ўзбекистоннинг бошқа қардош республикалар билан иқтисодий алоқалари ва ҳамкорлиги тағин ҳам мустаҳкамланди.

Мамлакатимизга Германия фашизми хоинларча бостириб кириб, Улуғ Ватан уруши бошланиб кетгач, Ўзбекистон экономикаси Совет Шарқидаги бошқа қардош республикалар сингари мамлакатимизнинг энг муҳим саноат арсеналига айланди. Мамлакатимизнинг ғарбий ва марказий районларидан Ўзбекистонга 90 та завод ва фабрика кўчириб келтирилиб, шуларнинг базасида 50 га яқин йирик саноат корхонаси, аксарият авиация, моторсозлик, станоксозлик, оғир ва енгил машинасозлик саноати барпо этилди. Айни вақтда кўмир қазиб чиқариш, қора металлургия, ҳамда, нефть қазиб чиқариш ва уни қайта ишлаш сингари янги саноат тармоқлари вужудга келди.

Уруш вақтида 6 та йирик гидроэлектростанция, Чирчиқ электрохимия комбинатининг иккинчи ва учинчи навбати, Ангрен кўмир ҳавзасида шахта, Ўзбекистон металлургия комбинатининг биринчи мартен печи, кабель ва лампа заводлари фойдаланишга топширилди. Оғир уруш йилларида партия ва халқнинг ғайрати билан ишга туширилган бундай кўпдан-кўп саноат корхоналарини кўплаб келтириш мумкин. Бу борада шуни алоҳида таъкидлаш керакки, урушдан олдин бунёд этилган, уруш даврида қуриб ишга туширилган саноат корхоналари ўз маҳсулотлари билан инсониятнинг ашаддий душмани бўлган немис-фашизми устидан қозонилган буюк тарихий ғалабага муносиб ҳисса қўшдилар.

Урушдан кейинги даврда Ўзбекистон саноати тараққиётида янада жиддий, сифат жиҳатдан янги ўзгаришлар рўй берди. Ёқилғи, хусусан газ қазиб чиқариш саноати жадал суръатлар билан ривожлантирилди. Энг йирик газ қувурлари, жумладан Бухоро — Урал, Ўрта Осиё — Марказ магистралининг қурилиши туфайли республика газ етказиб бериш жиҳатидан умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлиб қолди.

Ўзбекистоннинг энергетика потенциалини янада ошириш мақсадида Тошкент, Навоий, Тахиатош ГРЭСлари, Ангрен ТЭЦи қуриб фойдаланишга топширилди ҳамда Чорвоқ гидроэнергетика узелидек энг йирик иншоот қурилиши авж олдириб юборилди.

Химия саноати юксак суръатлар билан ривожланди. Ўрта Осиёда энг йирик Навоий химия комбинатининг биринчи навбати, Фарғона азот ўғитлари заводи қурилди, Чирчиқ электрохимия комбинати, Самарқанд ва Қўқон суперфосфат заводлари кенгайтирилди ва қайта қурилди.

Рангли металлургия социалистик индустриянинг етакчи тармоғи бўлиб қолди. Унинг учун зарур бўлган хомашё базаси жадал кенгайтирилиши ҳисобига Қалмоққир кони, Олтинтопган комбинатида мис бойитиш фабрикаси ишга туширилди. Ўзбекистон молибден ва вольфрам ишлаб чиқариш жиҳатидан мамлакатда биринчи ўринга чиқиб қолди. Олтин қазиб чиқариш ҳамда рангли металлургиянинг бошқа тармоқлари ҳам тез ривожланди.

Республика машинасозлик саноатининг роли янада ошиб, бу ҳол пахтачиликни комплекс механизациялаш учун машиналар ишлаб чиқаришда яққол кўринади.

Қурилиш материаллари саноати, енгил ва озиқ-овқат саноати тармоқлари ҳам жадал суръатлар билан тараққий этди.

Шундай қилиб, урушдан кейинги саноат тараққиётининг ўзига хос хусусияти шундаки, у юксак суръатлар ва комплекс равишда ривожланди, ишлаб чиқаришнинг кўп тармоқли структураси барпо этилди. Фан-техника тараққиёти ютуқлари жадал суръатлар билан жорий этилди. Ишлаб чиқариш воситаларининг энг прогрессив турлари ўзлаштирилди.

Бу даврнинг индивидуал потенциали энергетика, химия, нефть, кон, металлургия, олтин қазиб чиқариш, электротехника, самолётсозлик, электрон саноати, машинасозлик, енгил ва озиқ-овқат саноатидан иборатдир.

ҲОЗИРГИ вақтда республика саноати янада юксак суръатлар билан ривожланмоқда. Агар 1973 йилда саноат маҳсулоти ҳажми 1913 йилдагига нисбатан 51 баравар ошган бўлса, 1924 йилдагига нисбатан 135 баравар, 1940 йилдагига нисбатан 11 баравар ошди. Ҳозирги вақтда республикада юздан ортиқ саноат тармоғи бўлиб у 1300 дан зиёд йирик саноат корхоналарини бирлаштиргандир.

Юқори малакали ишчилар сафининг муттасил ўсиб борганлиги республика индустриал тараққиётининг энг муҳим натижасидир. Агар 1929 йилда саноатда атиги 28 минг ишчи банд бўлган бўлса, 1973 йилга келиб уларнинг миқдори 649 минг кишига етди, аниқроғи 22,5 баравар кўпайди. Шуниси диққатга сазоворки, республика ишчилар синфи составида ўзбек ишчиларининг миқдори йил сайин кўпайиб бормоқда. Улар 1973 йилда республика умумий ишчилар миқдорининг 36 процентини ташкил этди. Маҳаллий миллатлар вакилларидан малакали ишчи кадрларни шакллантириш ва улар сафини муттасил кенгайтириб боришнинг бу жараёни партиямиз ленинча миллий сиёсати тантаналаридан биридир.

Ўзбекистон саноати шу тариқа жадал ривожлантирилиши натижасида халқ хўжалигининг етакчи тармоғига айланди. Бу тармоқда республика миллий бойлигининг асосий қисми барпо этилмоқда. Бугунги кунда Ўзбекистон саноати ҳиссасига бутун ялпи ижтимоий маҳсулотнинг 55 процентдан кўпроғи ва миллий даромаднинг 40 проценти тўғри келмоқда. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон саноати мамлакатимизнинг саноат потенциалида муносиб ўрин тутмоқда. Бизнинг республикамиз пахта терими, кўрак чувиш машиналари, тракторлар, чигит экадиган сеялкалар, пахта тозалаш ускуналари, пилталаш машиналари, пахта толаси, пилла, каноп, қоракўл ишлаб чиқариш ва етиштириш жиҳатидан мамлакатда биринчи ўринда туради. Бунга саноат тараққиётига катта ҳажмларда капитал маблағлар ажратилганлиги туфайли эришилди. Ўзбекистон ССР ташкил этилгандан буён ҳозирга қадар саноатга 9,5 миллиард сўм ёки республика халқ хўжалигига сарфланган ҳамма капитал маблағларнинг 31 проценти сарфланди.

ЎЗБЕКИСТОН индустриясининг тараққий этиб бориши натижасида муҳим социал-иқтисодий программа, саноат ишлаб чиқаришини республика территориясида бир текис тақсимлаш программаси амалга оширилди. Эндиликда Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ўз социал-иқтисодий шароитларига монанд равишда республика саноати потенциалига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Дўстлик ва қардошлик рамзи бўлиб қолган Тошкент шаҳри республиканинг қудратли индустриал марказига айланди. Бу ерда республика саноат маҳсулотининг 22 процентдан кўп қисми ишлаб чиқарилмоқда. Тошкент областида 18 процент, Фарғона областида 15,2 процент, Самарқанд областида 9,2 процент, Бухоро областида 8 процент, Андижон областида 6,7 процент саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилмоқда ва ҳоказо.

Республика саноати тараққиётининг умумсоциал оқибати меҳнатни индустриялаштириш даражасининг ошганлигида тағин ҳам яққол кўринади. Бу қишлоқ хўжалиги учун айниқса муҳим аҳамиятга эгадир. Қишлоқ хўжалигининг машиналар системасига бўлган эҳтиёжи қадамба-қадам таъминлаб борилаётганлиги туфайли шудгорлаш, бошоқли дон экинлари ва чигит экиш тўла механизациялаштирилди. Пахтани йиғиб-териб олиш билан боғлиқ бўлган ишларни механизациялаш даражаси эса 60 процентга, колхоз ва совхозларни электрлаштириш даражаси 100 процентга етди.

Комплекс механизациялаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш натижасида пахтачиликда меҳнат сарфи мунтазам равишда камайиб бормоқда. Чунончи, 1972 йилда колхозларда 1 центнер пахтага меҳнат сарфи атиги 36 киши-кунини ташкил этди. Ваҳолонки, 1960 йилда 48 киши-кунини ташкил этган эди. Қишлоқ хўжалик меҳнати индустрия асосига қурилганлиги туфайли пахта етиштириш 1924 — 1973 йил мобайнида 23 баравардан кўп ортди. Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилишининг ярим асрлик тўйини муносиб кутиб олиш йўлида зўр ғайрат қилаётган, бу йилги об-ҳаво шароитининг инжиқликларини мардонавор енгаётган дала меҳнаткашлари она-Ватанга 5 миллион тонна «оқ олтин» етказиб беришларини ва улар ҳар сафаргидек ўз сўзларининг устидан чиқишларини назарда тутсак, бу рақам янада кўпаяди. Шуни ҳам айтиш керакки, машиналар ёрдамида сув чиқариладиган ва инсон учун ўз сийнасини очиб берадиган 580 минг гектардан ортиқ катта-катта ер массивлари мавжуд бўлиб, булар ҳам саноат асосида ўзлаштирилади.

Ўтган йилларда саноат жадал суръатлар билан ривожлантирилганлиги тўққизинчи беш йилликда республиканинг саноат ишлаб чиқариши даражасини ягона халқ хўжалиги комплексида янада ошириш учун мустаҳкам замин яратди. Бунга республика саноати ўсишининг суръатлари бутун мамлакатимиздагига нисбатан юксак эканлиги яққол мисол бўла олади. Агар саккизинчи беш йилликда саноат маҳсулотининг ўсиш суръатлари 36 процентни ташкил этган бўлса, тўққизинчи беш йиллик планда иттифоқ бўйича 47 процентга нисбатан 51 процент қилиб белгиланди. Бунда истеъмол буюмлари ишлаб чиқарувчи тармоқлар жадал суръатлар билан ривожлантирилади.

Ўзбекистон индустриясининг юқорида айтилган шонли йўлига назар ташлар эканмиз, тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида республика меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш йўлида ажойиб ютуқларга эришганлиги билан, ишчилар синфимизнинг бу йилги план ва социалистик мажбуриятларни ҳам кўнгилдагидек ва мукаммал адо этиш учун фидокорона меҳнат қилаётганликлари билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Республика саноати меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг уч йиллик планини бажариб, кўпгина йирик корхоналар, цехлар ва участкаларни ишга туширдилар. Уч йил ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 27 процент кўпайди. 1974 йил учун белгиланган топшириқлар ўтган йиллардагидан ҳам каттадир. Бу йилги саноат ишлаб чиқариш ҳажми плани 6,8 процент кўпайиши, меҳнат унумдорлиги 5,6 процент ортиши лозим.

Саноат маҳсулотининг кўпгина муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича 1975 йилга мўлжалланган даражага эришиш ёки ундан ҳам ошиб кетиш назарда тутилган.

КПСС XXIV съезди Директиваларида барча иттифоқчи республикаларнинг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантиришнинг юксак суръатлари белгиланган. Шунга кўра Ўзбекистонда ишлаб чиқарувчи кучларни янада ривожлантиришнинг ҳамда йирик халқ хўжалиги ва ишлаб чиқариш территориал комплексларни шакллантиришнинг катта истиқболи очилмоқда. Пахтачилик халқ хўжалик комплекси, рангли металлургия ва нодир металлар комплекси, шунингдек, газ-химия саноати комплекси келажакда янада ривож топади. Бу комплексларнинг корхоналари катта ва кичик шаҳарларда жойлаштирилиб, КПСС XXIV съезди, Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съезди қарорлари асосида муҳим социал-иқтисодий проблемаларни ҳал қилиш имконини беради.

Ҳозирги вақтда юздан ортиқ хорижий мамлакатга ўз маҳсулотини юбораётган республика саноат корхоналари меҳнаткашларининг бугунги бутун ғайрати шу улуғвор режаларни амалга оширишга қаратилгандир.

* * *

Улуғ Советлар Иттифоқи 50 йиллиги юбилейининг эстафетасини бугунги кунда Ўрта Осиёдаги бошқа қардош республикалар халқлари билан бирга Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси халқлари ҳам зўр хурсандчилик билан қабул қилиб олмоқдалар. Бу эстафета улуғ Ленин барпо этган ва вояга етказган шонли Коммунистик партия раҳбарлигида, улуғ рус халқи бошчилигидаги, совет халқларининг бузилмас дўстлигининг абадий сўнмас машъали бўлиб порлаб турибди. Бу дўстликка улуғ оғамиз қадрдон рус халқи сайқал берганлигидан беҳад фахрланамиз. Зотан катта оғамиз рус халқи ва мамлакатимиздаги бошқа қардош халқларнинг улкан ёрдами туфайли Совет Ўзбекистонининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Коммунистик партия раҳбарлигида СССР қардош совет халқларининг кўп миллатли оиласига айланди. Бу оилада ўзбек халқи ўзининг муносиб ўрнини олиб турибди. Халқлар ўртасида бузилмас дўстлик абадий қарор топди. Шунинг учун ҳам чексиз ифтихор туйғулари билан тўлган ҳолда, эришган барча ғалабаларимизнинг ҳаммасини ҳақли равишда СССР халқлари дўстлиги самараси деймиз.

И. ИСКАНДАРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, иқтисод фанлари доктори, профессор.

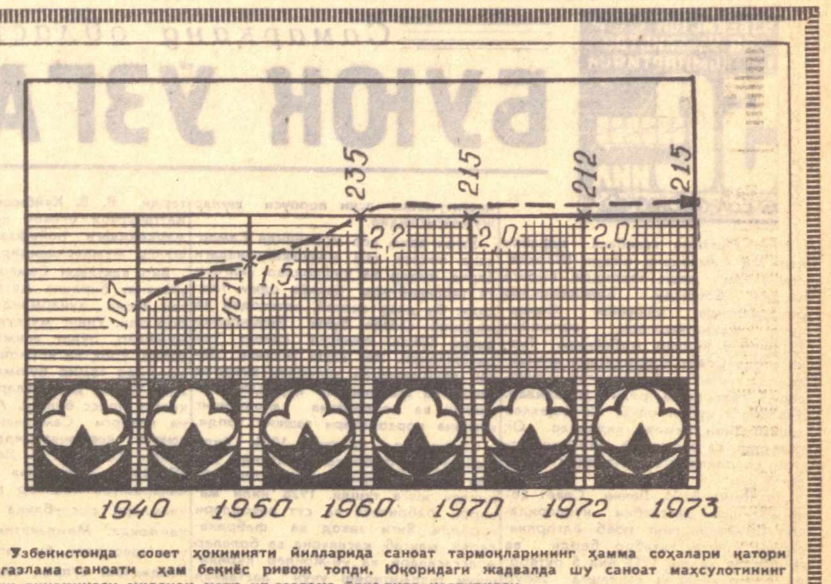

Ўзбекистонда совет ҳокимияти йилларида саноат тармоқларининг ҳамма соҳалари қатори ип газлама саноати ҳам беқиёс ривож топди. Юқоридаги жадвалда шу саноат маҳсулотининг ўсиш динамикаси миллион метр ип газлама ўлчовида келтирилди.

Ўзбекистонда маҳаллий ишчи кадрлар сони йил сайин ўсиб бормоқда. Улар ўз фидокорона меҳнатлари билан коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Қўқон «Электромаш» заводининг электр пайванд аппаратлари йиғиш бригадасининг аъзолари ҳам тўққизинчи беш йиллик белгиловчи тўртинчи йили топшириқларини кўнгилдагидек бажармоқдалар. Суратда: коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи М. Набиев иш устида.

В. Сироткин фотоси.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

Самарқанд область ҳафталиги

БУЮК ЎЗГАРИШЛАР

Улуғ Октябрь ғалабаси туфайли қадимги Самарқанд шаҳри Шарқда социализм машъалаларидан бирига айлана бошлади. Большевиклар раҳбарлигида чиниққан Самарқанд меҳнаткашлари, ишчилари 1918—1920 йиллар мобайнида Туркистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашларда гоят катта роль ўйнадилар. Қўлларига қурол олиб, ишчи-деҳқон ҳокимиятини ҳимоя қилдилар. [illegible] зарба бердилар.

Доҳиймиз В. И. Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларидаёқ Самарқанднинг ноёб ёдгорликларига катта эътибор берди ва ғамхўрлик қилди. 1918 йил 5 октябрь [illegible] Декретга имзо чекди. Самарқанд Совет Ўзбекистонининг пойтахти бўлиб турган 1925—1930 йилларда [illegible] институтининг эски корпуси шулар жумласидандир.

Ўтган ярим аср мобайнида Самарқанд [illegible] Самарқанд шаҳрида 1926 йили [illegible] 1928 йили [illegible]

[illegible] В. В. Куйбишев номидаги Каттақўрғон ёғ-мой комбинати, Самарқанддаги пойабзал фабрикаси шулар жумласидандир.

Бир вақтлари Самарқанд шаҳрида «Меҳнат бирлик» металл ишлайдиган ягона ҳунармандчилик артели бор эди. [illegible]

Самарқанд суперфосфат заводи [illegible]

Областимизда саноатнинг янги тармоқлари — кон-маъдан, энергетика, химия ва бошқа соҳалар жадал суръатлар билан ривожланмоқда. [illegible] КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашаётган областимиз саноатчилари беш йилликнинг ўтган уч йилини яхши кўрсаткичлар билан якунладилар. Саноат, транспорт, алоқа, йўл қурилиши, электрлаштириш, геологик қидирув ишлари бўйича топшириқлар муваффақиятли бажарилди. [illegible] — 211 процент, сабзавот — 215 процент, узум етиштириш икки баравар ва мева етиштириш 2,9 баравар кўпайтирилди. Ўтган йил планда белгиланганидан 42 минг тонна кўп пахта тайёрланди. [illegible]

[illegible]

Шу йил октябрь ойининг охирида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг тузилганига эллик йил тўлади. [illegible]

С. ҲАМРОҚУЛОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Совети ижроия комитетининг раиси.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

Самарқанд бадиий буюмлар фабрикасининг коллективи тўққизинчи беш йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун авж олдирилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, шижоаткорона меҳнат қилмоқда. Корхонада маҳсулотлар сифатини ошириш, турини кўпайтириш борасида кўпгина муҳим тадбирлар кўриляпти. Суратда: дўппи цехининг смена мастери Маҳбуба Жумаева ишлаб чиқарилган маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

А. Тўраев фотоси.

СОЦИАЛИСТИК ШАҲАРЛАРИМИЗ

БЕКТЕМИР ЖАМОЛИ

Бундан 20 йилча муқаддам ҳозирги Бектемир шаҳрининг ўрни шоли экиладиган ботқоқ ерлардан иборат бўлиб, бармоқ билан санарли хонадон яшарди. 1961 йилда Ўрта Чирчиқ районининг Охунбобоев номли колхози Бектемирга қўшилгач, бу ерда қишлоқ Совети ташкил этилди. Шу муносабат билан қишлоқда қурилиш ишлари авж олиб, уй-жой, маданий ва маиший бинолар қад ростлади. Орадан кўп ўтмай қишлоқ аҳолиси минг кишидан ошиб кетди.

Кейинги йилларда Бектемирда жуда кўплаб саноат корхоналари бунёд этилди. Автобазалар очилди. Ҳозирги кунда Бектемир саноат корхоналарида Қарши чўли учун мукаммал сув насослари, электр ускуналар, темир-бетон устунлар ва бошқа муҳим бинокорлик материаллари ишлаб чиқарилмоқда. Корхоналарда тайёрланаётган маҳсулотлар қардош республикалардан ташқари Афғонистон, Болгария каби чет мамлакатларга ҳам экспорт қилинмоқда. Ҳозир Бектемирда 40 га яқин саноат корхоналари, 9 та автобаза ишлаб турибди. Шаҳарда 17 миллатдан иборат 24 минг аҳоли истиқомат қилмоқда.

1973 йилнинг 13 апрелида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қарори билан Бектемир посёлкаси шаҳарга айлантирилди. Шу муносабат билан Бектемирда меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети ташкил этилди.

— Шаҳримиз келажаги порлоқ, — дейди шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари К. Ҳ. Габдиев, —Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги билан жуда қисқа вақт ичида кўримсиз қишлоқча ўрнида саноат, қурилиш, транспорт тараққий этган социалистик шаҳар бунёдга келди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйи нишонланадиган йилда Бектемир шаҳар меҳнаткашлари ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб меҳнат қилишяпти. Шу йилнинг ўтган ойларида ишлаб чиқариш топшириқлари барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли бажарилди. Планда ташқари кўплаб маҳсулотлар реализация қилинди.

Ҳозир шаҳримизда 25 минг аҳоли учун мўлжалланган янги микрорайон қурилиши бошлаб юборилди. Бундан бошқа 1104 ўринли ўрта мактаб, 300 ўринли кенг экранли кинотеатр, алоқа уйи, 600 точкали автомат телефон станцияси бинолари қурилиши жадал суръатлар билан олиб бориляпти. Шаҳримиз кўчаларига асфальт ётқизилмоқда. Меҳнаткашларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун сўлим хиёбонлар барпо этиляпти. Навқирон шаҳримиз келгусида янада гўзал ва обод масканга айланади.

Яҳё ТОҲИРОВ.

Ҳар тўғрида

Электрон «ёрдамчи»

ГАВАНА. Кубада жуда соз кофе ўстирилади. Унинг анчагина қисми экспортга кетади. Кофенинг сифати донасининг катта-кичиклигига, тозалиги ва бошқа кўп омилларига қараб белгиланади. Шунинг учун кофе даставвал яхшилаб хилланади. Революцияга қадар бу иш фақат қўлда қилинарди. Одатда хотин-қизлардан иборат ишчилар юзлаб ва минглаб кофени биттама-битта қўлдан ўтказар эдилар. Бу нақадар оғир меҳнат эканлигини тасаввур этиш қийин эмас.

Революция ғалаба қилгач бундай қарағанда ҳеч бир автоматлашга тушмайдиган бўлиб кўринувчи шу ишнинг характери ҳам тубдан ўзгарди. Техниканинг ҳозирги тараққиёт натижаси кофе доналарини хилловчиларга линза системалари бўлган электр машинани мададга жалб этиш имконини берди. «Электрон кўз» бирор нуқсони бўлган, чириган кофе донини кўриши билан машина уни бир четга итқитади.

Янги «кўмакчи» биронта яроқсиз донни ўтказмаслигидан ташқари бир ўзи ўн кишининг ишини бажаради. Гуантанамо ва Пальма-Сориано районларидаги (Орьенте вилояти) кофе корхоналарида ўрнатилган электрон машиналар ҳар бири 8 соатлик икки сменада 35 тоннага яқин кофени саралаб бермоқда. Ҳар бир сменада машинага бир неча кишигина хизмат кўрсатади. Шунча ишни шу вақт ичида қўлда бажариш учун 700 дан ошиқ ишчи талаб этилган бўлур эди.

Дазмол экспорт қилинмоқда

ВАРШАВА. Кўпгина мамлакатларда кўмир билан қизитиладиган эски дазмолларни музейларда учратиш мумкин. Польша Халқ Республикасида бундай дазмол музей экспонати сифатида экспорт қилинаётгани йўқ. Электр энергия ғоят камчил бўлган мамлакатларда шу эски дазмоллар ҳамон харидоргир экан.

Ўзбекистон оромгоҳларида

БАХМАЛ ТОҒЛАР

Тўрт томони осмонўпар тоғлар билан ўралган қуюқ дарахтлар ичидан эсаётган майин шабада анвойи гуллар ҳидини димоққа келтириб уради. Гулзорларда бетиним ғазал ўқиётган булбул наволарини тинглаган кишининг дили ҳузур қилади, қалбларда завқ-шавқ қайнаб-тошади.

«Оқтош» санаторийсининг оромбахш манзарасига суқланиб қарайсан киши:

Ўзинг баланд, баҳаво,
Сувинг минг дардга даво.
Кўзни олур манзаранг,
Ўйнаб дилхуш шаршаранг.

Бу сўлим жойни зиёрат қилган кишида ўзгача кайф, жўшқин илҳом қайнайди. Саҳий она-табиатнинг чексиз саховатига, санъатига таҳсинлар ўқигинг келади:

Гўё кўкка ҳар қоя,
Мармардан пиллапоя.
Яхна турсин сув дея,
Ёнғоқлар ташлар соя.

Бутун ёз бўйи баҳор латофатига бурканган «Оқтош» санаторийси табиий иқлими, тоғларда ўсадиган ноёб доривор ўсимликлар, ғуборсиз, шифобахш мусаффо суви, ҳавоси билан бепоён республикамизнинг таниқли шифобахш жойлари қаторидан ўрин олади. Бу ерга келиб, ажойиб манзараларни кўрган киши ажойиб таассуротларга эга бўлади. Ҳар йили бу ерга 3500–4000 дан ортиқ бемор келиб бронхит, бронхиал астма, пневмония каби турли асаб касалликларини даволаб кетадилар. Айниқса, бу ернинг сўлим табиати, минералларга бой булоқ сувлари, оромбахш ҳавосининг ўзи юқоридаги каби касалликларнинг тезда шифоланишига жуда яхши мосланганини айтмайсизми!

Санаторийда шифоланувчи ва дам олувчилар учун ҳамма қулайликлар яратилган. Физиотерапия, гелиотерапия кабинетлари, турли процедура, массажлар беморларнинг аҳволини яхшилашда, тезда шифоланиб кетишида муҳим роль ўйнайди. Қуёш ваннаси олиш касалларга, айниқса, ҳузур бахш этади. Беморларни даволашда жисмоний тарбия қўл келмоқда.

Кутубхона, спорт-туризм, кино-концертлар, доимий ишлаб турган бадиий ҳаваскорлик тўгараклари санаторийга ташриф буюрувчиларнинг яйраб дам олишлари учун катта қулайликлар туғдиради. Қалин дарахтлар ичидаги оқар сувлар устига чойхоналар қурилган. Санаторий маъмурияти ширинсухан, меҳмондўст Эргаш Қодирбоевга дам олувчиларни қимиз билан таъминлаш вазифасини юклаган.

— Мен Хоразмдан келганман, — деб сўз бошлади қотмадан келган М. Муҳаммаджонов, —бу ерга сурункали бронхит касаллигига шифо излаб келганман. Меҳри қуёш, қўли гул шифокорларнинг кўрсатган ёрдамлари натижасида дардимга шифо топдим. Ҳозир бутунлай соғайиб, яна илгариги ҳолимга қайтмоқдаман.

Санаторийга келиб, ўз дардига шифо топган кишилар кўп. Фарғона область Риштон районидаги «Керамика» заводининг ишчиси Тўхтасин Абдурасулов, наманганлик ишчи Холмирза Абдураззоқовлар сингари неча юзлаб беморлар шифокорлар шаънига илиқ сўзлар айтишди.

— Бизнинг санаторийимиз, — дейди бош врач Отабек Дадажонов, — республикамизнинг кекса шифохоналаридан ҳисобланади. Бу йил «Оқтош» санаторийсининг ташкил бўлганига 40 йил тўлади. Шу давр мобайнида 120 мингга яқин киши даволаниб қайтди. Ҳар йили касаба союз йўлланмаси билан 3500-4000 киши шифоланиб, меҳнат қучоғига қайтмоқда. Эндиликда «Оқтош» санаторийси Ўзбекистондан ташқарида ҳам маълум бўлиб қолди. Бу ерга шифо излаб келганлар орасида Ўрта Осиё республикалари, Москва, Ленинград, шунингдек, Россия Федерациясининг кўпгина ўлка ҳамда областларидан келган меҳмонларни ҳам учратиш мумкин.

Санаторийимизнинг келажаги янада порлоқ. Уни реконструкция қилиш ва янги лойиҳа билан қайта қуриш режалари амалга оширилмоқда. Яқин келажакда ҳамма қулайликларга эга бўлган «Оқтош» санаторийсида даволанишнинг янги, илғор усуллари қўлланилади. Йил давомида сурункасига ҳар ойда 500 киши даволанади. Дам олувчиларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари, соғайиб, меҳнат қучоғига яна қайтишлари учун барча қулайликлар яратилади.

Қуёш баланд чўққилар ортига яширинганда санаторийдан қайтдик. Кўз олдимизда, тоғлар диёри, унинг кўпдан-кўп ажойиб қўллари, жилға ва булоқлари, тик қояли тоғлари, баланд-баланд тепаликлари, қалин бодомзор, ёнғоқзор, мевазорлари, ажиб далалари, муаттар ҳид таратиб, очилиб турган атир гуллари, кеча-кундуз булбул ғазалхон боғлари, хушҳаво, шифобахш сувлари, бари гавдаланади.

Р. ДАМИНОВ,
«Оқтош» санаторийси, Бўстонлиқ райони.

СПОРТ

ЧАВАНДОЗЛИК. Молдавияда кўнгилли спорт жамиятларининг 16 командаси иштирокида ёшлар ўртасида СССР шахсий-команда биринчилиги ўтказилди. Тошкентлик А. Ҳисомиддинов билан С. Лисицин кучли спортчиларнинг бу мусобақасида олтин медаль билан тақдирландилар. «Пахтакор» спорт жамияти вакиллари эса умумкоманда ҳисобида олтинчи бўлишди.

ФУТБОЛ. Польша Халқ Республикаси ўттиз йиллигига бағишлаб, 20-22 июлда Люблин, Краков, Вроцлав ва Гданьск шаҳарларида халқаро турнир ўтказилади. СССР терма командасининг катта тренери К. Бесков турнирда қатнашувчи совет футболчилари номини маълум қилди. Улар орасида тошкентлик пахтакорчи Василис Хадзипанагис ҳам бор.

СПАРТАКИАДА КУНДАЛИГИ. Олмаотада ўқувчиларнинг Бутуниттифоқ XIII спартакиадаси мусобақалари давом этмоқда. Саралаш босқичидан муваффақиятли ўтган Ўзбекистон футболчилари финалда бир мунча бўшашиб қолдилар. Уларнинг Арманистон командаси билан бўлган ўйинида ҳисоб ажрим бўлмади. Украиналик тенгдошларига эса 1:2 ҳисобида ютқазиб қўйдилар.

Мусобақани муваффақиятли бошлаган республикамиз ватерполчилари кейинги учрашувда Туркманистон вакилларини 7:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Қирғизистон командаси билан дуранг (5:5) қилиб, финалга чиқдилар.

Ўзбекистон шахматчилари учинчи турда арманистонликларни 7:1 ҳисобида енгдилар. Улар энди кучли беш команда билан биргаликда мусобақани давом эттирадилар.

Реклама ва эълонлар

В. В. КУЙБИШЕВ НОМЛИ САМАРҚАНД ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
1974 — 1975 ўқув йили учун

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ИНСТИТУТГА ТУГАЛЛАНГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ 35 ЁШГАЧА БЎЛГАН СССР ГРАЖДАНЛАРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Камида 2 йиллик меҳнат стажига эга бўлган, ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Техникумни тугатганлар ўқув юртини тугатиб, 3 йил ишлагандан сўнггина институтга қабул қилинадилар.

ИНСТИТУТДА: агрономия, ветеринария, зоотехника, қоракўлчилик факультетлари бор.

Институт суғориладиган ва лалмикор ерлар деҳқончилиги бўйича агроном олимлар, ем-хашак ишлаб чиқариш агрономлари, зооинженерлар, зоотехник-қоракўлчи олимлар ва паррандабоқарлар, ветеринар-врачларни тайёрлайди.

ИНСТИТУТГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ФАНЛАРДАН ИМТИҲОН ТОПШИРАДИЛАР: **биология** (оғзаки), **химия** (оғзаки), **физика** (оғзаки), **ўзбек** (рус) **тили ва адабиёти** (ёзма).

Мактабни олтин (кумуш) **медаль билан битирганлар ва техникумни аъло баҳо билан** (5 % ҳисобида) **битирганлар асосий** (касбга оид) **фандан биттагина имтиҳон топширадилар. Шу фанни «аъло» баҳога топширганлар бошқа имтиҳонлардан озод қилинадилар.**

Институтга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: танланган факультетга қабул қилиш тўғрисида институт ректори номига ёзилган ариза, ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат, (асли), ўқиш ёки иш жойидан характеристика, соғлиғи ҳақида медицина справкаси (286- форма), 3х4 см. катталикдаги бош кийимсиз тушилган 4 дона фотосурат, юмалоқ печать билан тасдиқланган меҳнат дафтарчасидан кўчирма.

Институтга келганда паспорт, ҳарбий билет (ёки рўйхатдан ўтганлик тўғрисида гувоҳнома), **партия, комсомол ва касаба союзига аъзолик билетлари шахсан кўрсатилади.**

АРИЗАЛАР 31 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари — 1 августдан 20 августгача.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Институт адреси: Самарқанд шаҳар, К. Маркс кўчаси, 77-уй.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 —Чор атроф — қадрдон ерлар. 13.00—**Муҳаббат садоси** (бадиий фильм). 14.35 — Телеочерк. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Қувноқ пионер ёзи. 19.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ўзбек давлат филармониясининг солисти Омон Эшбоев куйлайди. 20.05 — Пекин ташқи сиёсатининг шовинистик мақсадлари. 20.25 — Нафосат оламида. 20.55—«Ахборот». 21.15 — Куйла, дилкаш дуторим. 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Тошкент — нон шаҳри** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. Қўғирчоқ фильм. 11.25 — **Камолот сари** (бадиий фильм). 16.35 — МОСКВА. 16.40 — Ҳужжатли фильм. 16.50 — Бизнинг кўча. 17.50 — Фан оламида. 18.20 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 8-серияси). 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. Г. Афанасьев телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 20.00 — **Биринчи қўлқоп** (бадиий фильм). 21.30 — Оперетта шинавандалари, сизлар учун. 22.00 — Ўқишга марҳамат (Тошкент). 23.30 — Концерт. 23.45 — Енгил атлетика бўйича СССР — Финляндия терма командалари учрашуви. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Илмий-оммабоп фильм. 19.30 — Беш йиллик маршрутлари бўйлаб. 20.00 — **Йўлдаги курашлар** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 21.35 — Фильм-концерт.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Океан — «ЧАЙКА», «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Тўй тангоси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Кумуш кўл хазинаси — С. РАҲИМОВ номли, «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Жар ёқасида — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Бинафша ранг акация — ҲАМЗА номли (11.00, 13.00, 15.00, 17.00).

Ҳур қизлар... — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 13.20, 21.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Океан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Бинафша ранг акация — «ХИВА».

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»га қарашли «ТАШИНЖСТРОЙ» трестининг

Шарқий Сибирь, Иркутск областининг Бармакан ўрмон саноати хўжалигида янги ташкил этилган

КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН КОЛОННАСИГА

йўл инженерлари, йўл қурувчилари, таъминот бўлими бошлиғи, кадрлар бўйича катта инженер, бош бухгалтер, ҳисобчилар, иқтисодчилар, йўл ишчилари, экскаваторчилар, бульдозерчилар, йўл машиналари ва қурилиш машиналари ремонти бўйича шофёрлар ва слесарлар, дурадгорлар ва бошқа ишчилар

КЕРАК

Иш даврида барча ишга юборилганлар турар-жой билан таъминланадилар.

Меҳнат ҳақи — Шарқий Сибирь КЗОТига мувофиқ тўланади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон Республика колхозлар совети Наманган область Поп районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг раиси

Ширмоной МИРСУЛТОНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 01657. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 166.